

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 327/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s. r. o., Radlinského 29, Dolný Kubín, IČO 50 120 000, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Pavol Vargaštok, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 136/2020 z 24. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na Okresnom súde Bardejov (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti Oblastnému združeniu chovateľov holubov [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) určenia neplatnosti uznesenia žalovaného prijatého na zasadnutí výboru z 21. septembra 2018 v časti II bode 3, ktorým bolo rozhodnuté o vyradení sťažovateľa, všetkých jeho holubov z označených troch pretekov z dôvodu porušenia pretekového poriadku. Okresný súd rozsudkom č. k. 5 C 54/2018 z 11. septembra 2019 žalobu zamietol (ďalej len „rozsudok okresného súdu“). Okresný súd po upriamení pozornosti na demonštratívny výpočet druhov žalôb v sporovom konaní rozhodnutie odôvodnil tým, že v prípade sťažovateľa ide o žalobu

o určenie právnej skutočnosti [§ 137 písm. d) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], a nie o žalobu o určenie práva [§ 137 písm. c) CSP], keďže napadnuté uznesenie prijaté na zasadnutí výboru žalovaného, jeho existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami v zmysle § 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Právna úprava v § 137 písm. d) CSP pripúšťa žalobu o určenie právnej skutočnosti, napríklad aj určenie neplatnosti napadnutého uznesenia žalovaného, avšak iba za predpokladu, že to vyplýva z osobitného predpisu. V osobitnom predpise musí byť výslovne upravené, že určitá osoba sa za určených podmienok môže podanou žalobou na súde domáhať určenia právnej skutočnosti. Ako príklady uviedol žaloby podľa Zákonníka práce, Občianskeho zákonníka a zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a argumentoval obdobným výkladom v rozsudkoch iných krajských súdov. Poukázal aj na to, že s účinnosťou od 1. júla 2016 bol zo zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 83/1990 Zb.“) vypustený § 15, ktorý oprávňoval člena občianskeho združenia požiadať súd o preskúmanie rozhodnutia združenia alebo jeho orgánov. Podľa okresného súdu muselo ísť o rozhodnutie, proti ktorému už nebolo možné podať opravný prostriedok podľa stanov, pričom podľa čl. III § 9 ods. 1 stanov Slovenského zväzu chovateľov poštových holubov mohol sťažovateľ podať sťažnosť proti rozhodnutiu žalovaného, ktoré by preskúmal vyšší orgán. Teda ani za účinnosti § 15 zákona č. 83/1990 Zb. sťažovateľ nemohol žiadať súd o preskúmanie uznesenia žalovaného.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľa rozsudkom č. k. 10 Co 81/2019 z 11. februára 2020 potvrdil rozsudok okresného súdu. Sťažovateľ podľa krajského súdu namietal protiprávnosť úkonu ako prejav vôle žalovaného, pričom ide o subjektívnu právnu skutočnosť determinujúcu vznik, zmenu a zánik právnych vzťahov. Je ju potrebné vnímať ako žalobu o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP, ktorý v zásade nepripúšťa žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Určenie neplatnosti uznesenia žalovaného však nevyplýva z osobitného právneho predpisu a ani zo sťažovateľom odkazovaného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 KO 33/2017 z 10. októbra 2017. Okresný súd preto postupoval správne, ak žalobu sťažovateľa preskúmal v civilnom konaní, po prieskume dospel k správnejmu záveru, že sa jej právny rámec bude riadiť § 137 písm. d) CSP, správne dospel k záveru o procese neprípustnosti takejto žaloby a zamietol ju. Zároveň nejde o iný druh žaloby, ako sú uvedené v § 137 CSP, ktorý je prípustný za predpokladu, že osobitný predpis vyplýva z hmotného práva. Hmotné právo musí založiť oprávnenie súdu rozhodnúť tak, že výrok neznie ani na splnenie povinnosti, ani na určenie (ne)existencie práva či právnej skutočnosti. Iné druhy žalôb sú prípustné aj vtedy, ak sa ochrana práva nemožno domôcť niektorou zo žalôb podľa § 137 CSP, majú spravidla iný petit. K námietke sťažovateľa, že okrem meritórneho rozhodnutia súdu nemá oprávnenie na nápravu stavu, krajský súd uviedol možnosť zmeny rozhodnutia žalovaného podľa okresným súdom označeného ustanovenia stanov Slovenského zväzu chovateľov poštových holubov v prípade závažných porušení právnych predpisov. Uviedol aj ďalšie povinnosti orgánov zväzu podľa stanov, ako napríklad povinnosť prerokovania návrhov, pripomienok a sťažností členov, povinnosť dodržiavať právne predpisy, oprávnenie vyššieho orgánu na vlastný podnet alebo na základe sťažnosti preskúmať alebo zmeniť rozhodnutia nižších orgánov.

4. Najvyšší súd uznesením č. k. 7 Cdo 136/2020 z 24. augusta 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) odmietol dovolanie sťažovateľa podané podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP v podstate namieta nesprávne právne posúdenie veci (podľa jeho názoru bolo možné podať určovaciu žalobu proti rozhodnutiu žalovaného) a nevykonanie ním navrhovaných dôkazov. K namietanému nesprávne právne posúdeniu veci najvyšší súd uviedol, že už za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy opakovane konštatoval, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Na tom, že nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, resp. prípustnosť dovolania, zotráva rozhodovacia prax dovolacieho súdu aj v súčasnosti (R 24/2017, 1 Cdo 71/2018, 2 Cdo 49/2018, 3 Cdo 37/2018, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 191/2018, 7 Cdo 79/2018, 8 Cdo 76/2018). Poukázal aj na naďalej aktuálne rozhodnutie sp. zn. IV. ÚS 196/2014. K nevykonaniu dôkazov najvyšší súd uviedol, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého z dôkazov (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na podstate uvedeného nič nezmenila (2 Cdo 159/2017, 3 Cdo 59/2017, 5 Cdo 47/2017, 7 Cdo 42/2017). Najvyšší súd dodal, že argumenty nižších súdov, prečo nevykonali ďalšie sťažovateľom navrhované dokazovania, majú svoje *ratio* vzhľadom na dôvody zamietnutia žaloby. Okresný súd odôvodnil zamietnutie písomných návrhov sťažovateľa na doplnenie dokazovania tým, že z dôvodu nepreukázania osobitného právneho predpisu v zmysle § 137 písm. d) CSP by vykonanie ďalšieho dokazovania bolo neúčelné, nevhodné a nevedlo by k zmene rozhodnutia súdu o podanej žalobe. Krajský súd sa stotožnil s uvedeným názorom.

5. V dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sťažovateľ v podstate namieta, že nižšie súdy mali žalobu posúdiť ako žalobu o určenie v zmysle § 137 písm. c) CSP, a nie podľa § 137 písm. d) CSP. Najvyšší súd po zhrnutí východísk prípustnosti dovolania zdôraznil význam formulovania právnej otázky relevantnej pre rozhodnutie. Oba nižšie súdy po zistení, že predmetom žaloby bolo určenie neplatnosti právnej skutočnosti (čo v podstate nenamietal ani sťažovateľ), ktorá *ex lege* podlieha normatívnemu režimu podľa § 137 písm. d) CSP, dospeli k právnemu záveru, že žalobou požadované určenie neplatnosti časti uznesenia prijatého žalovaným nevyplýva z osobitného predpisu (zákona č. 83/1990 Zb.). Za daného stavu aplikácia § 137 písm. c) CSP, ktorá tvorila jadro vecných námietok sťažovateľa, bola pre posúdenie daného sporu bez právneho významu. Nad rámec najvyšší súd dodal, že ak sťažovateľ poukazoval na nedopatrenie zákonodarcu pri vypustení § 15 zákona č. 83/1990 Zb. [ktoré by umožňovalo postup podľa § 137 písm. d) CSP], tento druh výhrady má povahu „*de lege ferenda*“, ktorý môže mať svoj význam v oblasti zákonodarstva, ale nie v súdno-aplikačnej praxi všeobecných súdov. Z uvedených dôvodov nemožno na podklade dovolania sťažovateľa uskutočniť meritórny prieskum a dovolanie najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

II. Argumentácia sťažovateľa

6. Napadnuté rozhodnutie je ústavne nesúladne. Najvyšší súd odmietol podané dovolanie bez meritórneho dovolacieho prieskumu, pretože nastolenú otázku považoval za nejasnú, čo je v priamom rozpore s rozhodnutiami najvyšších súdnych inštancií a s označenými právami sťažovateľa. Došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu arbitrárnym rozhodnutím o odmietnutí dovolania. Najvyšší súd neprihliadal na zásadu zákazu *denegatio iustitiae*, čím bol naplnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odmietol riešiť otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dosiaľ nebola riešená. Sťažovateľ dostatočne jasne vymedzil právnu otázku spôsobom podľa § 432 ods. 2 CSP, ktorá je rozhodná pre rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu, keď predmetom právneho posudzovania bolo, či je procesne prípustná žaloba o určenie neplatnosti uznesenia združenia, aj keď ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti a neexistuje osobitný predpis, ktorý by sťažovateľa na podanie danej žaloby oprávňoval s prihliadnutím na zákaz *denegatio iustitiae*. Na túto právnu argumentáciu nedostal meritórnu odpoveď od najvyššieho súdu. Napadnuté rozhodnutie neposkytuje dostatok relevantných dôvodov na prijatý záver o neprípustnosti dovolania, najvyšší súd postupoval prísne formalisticky, nepreskúmal všetky uplatnené dôvody prípustnosti dovolania. Takáto interpretácia prípustnosti dovolania viedla k ústavne neudržateľnému odmietnutiu dovolania bez poskytnutia odpovede na pre sťažovateľa rozhodnú, ale aj z pohľadu všeobecného významnú právnu otázku.

7. Rozhodovacia činnosť všeobecných súdov neposkytuje sťažovateľovi žiadne odôvodnenie, akou formou by sa mal domáhať svojho práva ako člen združenia, ktorému bolo neoprávnené uložené disciplinárne rozhodnutie. Súdny si vystačili s konštatovaním, že žaloba člena združenia o neplatnosť uznesenia združenia je neprípustná, keďže neexistuje osobitný právny predpis, ktorý by na podanie takejto žaloby sťažovateľa oprávňoval. Zo súdneho prieskumu nesmú byť vylúčené tie rozhodnutia orgánov združení, ktoré zasiahli do práv člena združenia s takou intenzitou, ktorá vyžaduje zásah súdu (zrušenie členstva proti vôli člena, ukládanie sankcií členovi). Sťažovateľovi bolo znemožnené uplatňovať si právo na nezávislom a nestrannom súde. Súdny nevyužili *analógiu legis* ani *analógiu iuris* na odstránenie legislatívnych medzier, do úvahy v spore prichádzala sudcovská tvorba práva.

8. Súdny posudzujú žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy podľa § 137 písm. d) CSP ako žaloby o určenie právnej skutočnosti, pričom oprávnenie podať takúto žalobu zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva. Súdny za osobitný predpis oprávňujúci podať žalobu o určenie neplatnosti považujú § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, z ktorého však možnosť žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu alebo právnej skutočnosti nevyplýva. Z rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že spory členov rybárskeho alebo športového združenia vo veci prieskumu disciplinárneho rozhodnutia patria do právomoci správneho súdu. Spor sťažovateľa bol však z prieskumu civilného súdu vylúčený a nebol ani postúpený správneho súdu. Napadnutým rozhodnutím bol porušený aj princíp právnej istoty, úlohou najvyššieho súdu je usmerňovať súdy, ak v obdobných prípadoch rozhodujú odlišne.

9. Najvyšší súd má povinnosť preskúmať každú vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 CSP a uplatnenú sťažovateľom, následne aj rozhodnúť a odôvodniť preskúmanie uplatnených väd, čo však nekonal, nepreskúmal ich všetky, a tak konal protiústavne. Celková presvedčivosť rozhodnutia

je neprijateľná, nespravodlivá, rozhodnutie nevychádza z racionálnej argumentácie, vykazuje znaky ľubovôle. V zložitom prípade sťažovateľ dostatočne nevysvetlil právne úvahy s citáciou judikatúry alebo názormi právnej vedy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Napadnutému uzneseniu o odmietnutí dovolania sťažovateľ vyčíta ústavne neakceptovateľný a formalistický výklad úpravy dovolania, arbitrárnosť, znemožnenie prístupu k súdu.

11. Sťažovateľ zjavne omylom požaduje v petite vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 listiny namiesto čl. 36 ods. 1 listiny. Tento nedostatok by bolo možné odstrániť osobitnou výzvou, ku ktorej ale ústavný súd nepristúpil, keďže ide o obsahovo identické základné právo ako v čl. 46 ods. 1 ústavy a navyše vzhľadom na výsledok prieskumu by šlo o postup nehospodárny.

12. Ústavný súd skúmal, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, či jeho rozhodnutie nejaví známky prílišného formalizmu alebo znemožnenia prístupu k súdu a po priblížení obsahu napadnutého uznesenia, dovolania sťažovateľ a sťažnostných námietok pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého rozhodnutia s ústavou.

13. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony.

14. Ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva) ústavný súd hodnotí aj rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými boli zákony a podzákonné úpravy (vrátane noriem týkajúcich sa procesných úkonov) interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu.

15. Ústavný súd podotýka, že základná koncepcia zákonnej úpravy mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte (čl. 1 ods. 1 ústavy) narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Úlohou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstránenie najzávažnejších procesných chýb v rozhodnutiach súdov [vady zmätočnosti podľa § 420 CSP], resp. v prípade namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom zjednocovanie judikatúry [§ 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP], prípadne riešenie zásadných právnych otázok, ktoré neboli vyriešené odvolacím súdom v jeho rozhodovacej praxi [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Aj preto prípadné rozhodnutie najvyššieho súdu v dovolacom konaní z hľadiska dosahu na aplikačnú prax všeobecných súdov presahuje hranice záväznosti rozhodnutia *inter partes*.

16. Podmienky prípustnosti dovolania upravuje zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolania neprípúšťajú (m. m. IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa. K takému záveru môže viesť len ústavne neutržateľný výklad zákona najvyšším súdom v otázke posúdenia prípustnosti dovolania. Stanovenie podmienok obmedzujúcich prípustnosť dovolania je pritom v komplexnom ponímaní legitímne a korešponduje s postavením a úlohami, ktoré najvyšší súd ako dovolací súd plní. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím.

17. K námietkam sťažovateľa súvisiacim s uplatnenými dovolacími dôvodmi podľa § 420 písm. f) CSP ústavný súd uvádza, že rozumie snahe sťažovateľa formulovať jeho vec ako prípad zamedzenia prístupu k súdu, resp. ako prípad, na ktorom mal najvyšší súd vyplniť legislatívne medzery. Z napadnutého rozhodnutia, rovnako ani z jemu predchádzajúcich rozsudkov okresného súdu a krajského súdu však nevyplýva, že by vychádzali zo záveru o nemožnosti poskytnutia súdnej ochrany sťažovateľovi. Z priložených rozhodnutí vyplýva, že v okolnostiach prípadu sťažovateľa všeobecné súdy nepovažovali spôsob súdnej ochrany, ktorý zvolil, za prípustný pre uskutočnenie prieskumu v celej šírke predložených argumentov. Okresný súd a krajský súd sťažovateľa zhodne odkazovali na využitie právnych prostriedkov podľa stanov Slovenského zväzu chovateľov poštových holubov, čo považuje aj ústavný súd za prípustné hľadisko podmieňujúce poskytnutie súdnej ochrany členovi občianskeho združenia. Sťažovateľ sa na súd obrátil pred využitím týchto prostriedkov. Najvyšší súd sa síce v odôvodnení napadnutého rozhodnutia adresnejšie nevyjadril k námietkam sťažovateľa o odmietnutí spravodlivosti, čo v istej miere uberá na jeho presvedčivosti, ústavný súd však napadnuté rozhodnutie neposudzuje izolovane, ale v prepojení s rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, a preto ústavný súd nepovažuje napadnuté rozhodnutie za arbitrárne, príliš formalistické ani za zamedzujúce prístup k súdu.

18. Sťažovateľovo prirovnanie s vylúčeným členom združenia, ktorý by sa takisto nemohol domáhať súdnej ochrany, podľa ústavného súdu neobstojí. Len letný pohľad do aktuálnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov svedčí o tom, že všeobecné súdy aj napriek zrušeniu § 15 zákona č. 83/1990 Zb. poskytujú ochranu žalobcom v tzv. spolkových žalobách v prípadoch statusových, teda v prípadoch, keď združenia rozhodli o vylúčení členov (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 11 Co 20/2022 z 28. apríla 2022, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 16 Co 43/2020 z 29. marca 2022, rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 18/2021 z 13. septembra 2021). Napadnuté uznesenie sa preto nejaví byť vybočením z hľadísk možnosti súdnych zásahov do autonómie občianskych združení spomenutých sťažovateľom (tie vyplývajú aj z uznesenia č. k. II. ÚS 23/2016 zo 14. januára 2016, ktoré sa síce týkalo právneho stavu za účinnosti § 15 zákona č. 83/1990 Zb., avšak východiská o zdržanlivom prístupe sú naďalej použiteľné, pozn.).

19. Najvyšší súd sa vyjadril aj k námietkam o nevykonaní dôkazov okresným súdom (bod 4). Na týchto záveroch ústavný súd nezistil známky prílišného formalizmu, arbitrárnosti či nedostatku odôvodnenia. Závery najvyššieho súdu sťažovateľ ani bližšie neanalyzuje, nevedie s nimi žiadnu polemiku, iba ich označuje za neracionálne, nepresvedčivé, nedostatočne odôvodnené, keď najvyšší súd neskúmal všetky uplatnené vady zmätočnosti. K tejto výhrade ústavný súd poznamenáva, že

nejasnostiam o rozsahu uplatnených námietok mohol predísť sám sťažovateľ precíznejšou a štruktúrovanejšou formuláciou dovolania (aspoň formálnym rozlíšením dovolacích dôvodov). Sťažovateľ navyše námietky uvedené už v bode 8 neuviedol v dovolaní, preto ich uplatnenie až v ústavnej sťažnosti v súlade so zásadou subsidiarity nie je prípustné.

20. V súhrne preto ústavný súd považuje v tejto časti napadnuté rozhodnutie za ústavne udržateľné z hľadiska označených práv, a to v rozmere prístupu k súdu, ako aj dostatočnej kvality súdneho rozhodnutia.

21. V súvislosti s dovolacími námietkami sťažovateľa podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP ústavný súd nezistil, že by napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu práva na súdnu ochranu alebo práva na spravodlivý proces. Vyplýva z neho, že najvyšší súd považoval dovolanie za neprípustné primárne preto, lebo od formulovanej právnej otázky nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a nie ako uvádza sťažovateľ, z dôvodu, že právna otázka je nejasne formulovaná. Sťažnostné námietky sa tak čiastočne mňajú s obsahom napadnutého rozhodnutia. Sťažovateľ neuvádza konkrétnejšie výhrady, prípadne právnu polemiку s vecným záverom najvyššieho súdu k dovolacej otázke. Všeobecne namieta formalizmus, arbitrárnosť, znemožnenie prístupu k súdu. Podľa ústavného súdu na sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod nesprávneho posúdenia právnej otázky najvyšší súd reagoval dostatočne priliehavou argumentáciou, ktorá v zásade zodpovedala obsahu dovolania. Najvyšší súd nemusel dávať odpoveď na otázku, „či žaloba o určenie neplatnosti uznesenia združenia je procesne prípustná, aj keď ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti a neexistuje osobitný predpis, ktorý by sťažovateľa na podanie danej žaloby oprávňoval s prihliadnutím na zásadu *denegatio iustitiae*“, takáto formulácia právnej otázky sa totiž v dovolaní sťažovateľa nenachádza.

22. V rozsiahlej argumentácii sťažovateľa sa stráca jeho celkovo nekonzistentná procesná taktika, keď v žalobe vôbec neargumentoval naliehavým právnym záujmom ako podmienkou na posúdenie žaloby ako určovacej podľa § 137 písm. c) CSP, neformuloval takto ani žalobný petit. V prospech takejto kvalifikácie svoje žaloby začal argumentovať až v odvolaní po zamietnutí žaloby a túto argumentáciu zopakoval aj v dovolaní. V ústavnej sťažnosti však sám priznáva, že ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP, keď uvádza, že v dovolaní tvrdil, že ide o otázku, či žaloba o určenie neplatnosti uznesenia združenia je procesne prípustná, aj keď ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti a neexistuje osobitný predpis, ktorý by sťažovateľa na podanie danej žaloby oprávňoval s prihliadnutím na zásadu *denegatio iustitiae*.

23. Ústavný súd nepovažoval najvyšším súdom použitý výklad prípustnosti dovolania za príliš formalistický alebo ústavne neprijateľný. Pre rozhodnutie o dovolaní bolo totiž nevyhnutné nastolenú otázku premerať aj kritériom relevancie pre rozhodovanú vec, a preto aj v tejto časti považuje ústavný súd odôvodnenie za ústavne udržateľné.

24. Úvahy a myšlienkový postup najvyššieho súdu opísané v odôvodnení považuje ústavný súd za korektné, vo svojej šírke za dostatočné a ústavne akceptovateľné. Z odôvodnenia nevyplýva taká aplikácia príslušných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd posúdil dovolacie námietky podľa ich skutočného obsahu a pri absencii dôvodov zakladajúcich prípustnosť dovolania rozhodol o jeho neprípustnosti podľa § 447 písm. c) a f) CSP. Ústavný súd v napadnutom uznesení nezistil výklad prípustnosti dovolania a dovolacích dôvodov

spočívajúcich v nesprávnom právnom posúdení, ktorý by bol založený na prílišných formálnych požiadavkách.

25. Závery vyplývajúce z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie sú ústavné neudržateľné. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym posúdením svojho dovolania najvyšším súdom nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o znemožnení mu domáhať sa svojich práv. Právo na súdnu ochranu totiž nemožno stotožňovať s procesným úspechom. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam.

26. Ústavný súd posudzuje spravodlivosť súdneho procesu ako celku, preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Okolnosti prípadu sťažovateľa vzhľadom na už uvedené závery nedávajú dôvod na takýto záver.

27. Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a obsahom označených práv podľa ústavy a dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

28. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, a z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu